

Bijeenkomst regio MooiMaasvallei Sfeerverslag

6-11-2025, Vitaliteitscentrum Brabant

Op donderdag 6 november kwamen 26 deelnemers – ontwerpers, vertegenwoordigers van regio MooiMaasvallei, provincie Limburg, gemeenten en lokale betrokkenen – bijeen in het **Vitaliteitscentrum in Vierlingsbeek** voor de regionale informatiebijeenkomst van de Eo Wijersprijsvraag. Centraal stond de vraag: *hoe kunnen we regionaal ontwerpen aan gezondheid en geluk?* Voor MooiMaasvallei luidt de specifieke opgave: **help de regio een Bloeizone te worden in 2050.**

Toelichting vitaliteitscentrum (Wouter van Dongen)

Initiatiefnemer Wouter van Dongen lichtte toe hoe het Vitaliteitscentrum Brabant ontstond vanuit de overtuiging dat gezondheid meer is dan de afwezigheid van klachten. Het centrum biedt een plek waar mensen elkaar ontmoeten en samen werken aan vitaliteit – fysiek, mentaal en sociaal. Bijvoorbeeld via wandelgroepen, spellenavonden, houtbewerking en de *Positieve Gezondheid Xperience*. Binnen het centrum leeft de overtuiging dat het geloof in maakbaarheid vaak leidt tot minder tolerantie voor ongemak. In plaats van alles te willen controleren, draait vitaliteit om meebewegen met wat zich aandient, het accepteren van imperfectie en het zetten van kleine, haalbare stappen richting een gezonder leven.

Toelichting opgave Eo Wijersprijsvraag regio Mooi Maasvallei (Janneke Sindram)

MooiMaasvallei kent verschillende uitdagingen op gebied van gezondheid en geluk. De droom is om van de Maasvallei een Bloeizone (naar BlueZone) te maken: een plek waar mensen langer, gezonder en gelukkiger leven met focus op positieve gezondheid. MooiMaasvallei kent een bijzonder landschap. Aan de ene kant ligt het UNESCO-gebied De Maasheggen; aan de andere kant Nationaal Park de Maasduinen. Tussen deze twee ligt een overgangszone. Juist daar liggen kansen, met name omdat er veel boeren actief zijn en het landschap letterlijk de verbinding vormt tussen mens en natuur. Voor de opgave voor de Eo Wijersprijz worden twee schaalniveaus verbonden: de regionale systeemopgaven en de lokale, concrete initiatieven.

Het uitgangspunt is om niet vóór de inwoners, maar mét de inwoners te werken. MooiMaasvallei werkt daarom samen met een burgerberaad. Dit burgerberaad beschikt over een budget van 2,5 miljoen euro uit het Integraal Zorgakkoord (IZA), bedoeld om te investeren in een gezonde leefomgeving. Het idee achter deze constructie: door te werken vanuit positieve gezondheid is in de regio 25% minder vaak doorverwezen naar het ziekenhuis, wat leidde tot aanzienlijke zorgkostenbesparingen. Dat geld wordt via IZA weer geïnvesteerd in een gezondere leefomgeving – waar inwoners direct van profiteren. Zo ontstaat een positieve spiraal: minder zorgkosten, een betere omgeving en meer gezondheid. De bedoeling is om daarbij een koppeling te leggen met de ontwerpen uit de Eo Wijersprijsvraag. Een afgevaardigde van het burgerberaad zal deelnemen in de regionale jury van de Eo Wijersprijsvraag.

Het streven is **gelijkwaardigheid**: inwoners brengen hun kennis, ervaring en verbondenheid met de regio in, terwijl ontwerpers dat kunnen vertalen naar vernieuwende concepten en ruimtelijke oplossingen. In **co-creatie** ontstaat zo een waardevol raakvlak tussen beide werelden, waar iets kan ontstaan dat anders niet mogelijk zou zijn.

Interview Vitaallokaal Vierlingsbeek (Ryenne Erners) en Land van Cuijk Boert Bewust (Hugo Bens)

Het **Vitaallokaal** helpt inwoners inzicht te krijgen in hun gezondheid op het gebied van voeding, beweging, zingeving en gemeenschap. Vanuit een nulmeting volgen persoonlijke gesprekken over wat mensen zelf kunnen doen om hun vitaliteit te versterken. De aanpak is laagdrempelig en gericht op kleine, haalbare stappen. De nadruk ligt op eigenaarschap en regie: hoe ziet het eruit als je zelf kleine stappen zet in een gezondere richting? Een passende leefomgeving is daarbij cruciaal. In samenwerking met het Radboud UMC wordt onderzocht wat deze werkwijze oplevert voor de brede gezondheid en eigen regie van deelnemers.

Land van Cuijk Boert Bewust versterkt de dialoog tussen boeren, burgers en samenleving. De Maasheggen zijn een cultuurlandschap dat door boeren is gevormd. Nu is nog slechts 0,3% van de bevolking boer. Toch is voedsel nog altijd bepalend voor de verbinding tussen mens en landschap. In de Maasheggenregio wordt gewerkt aan een meer lokale, plantaardige en onbewerkte voedselketen, met een sterkere band tussen boer en burger. De netwerkorganisatie telt inmiddels elf gecertificeerde boeren in het Land van Cuijk en zet sterk in op voedseleducatie. Zo groeit het bewustzijn over voedsel, landschap en gezondheid.

Provincie Limburg

Provincie Limburg lichtte vanuit het ontwerpend onderzoek dat is gedaan naar Noord-Limburg 2050 de verschillende ruimtelijke uitdagingen en opgaven toe, o.a.: gezondheid, waterveiligheid, onder druk staan van N2000 gebieden, omschakeling landbouw, intensieve veehouderij, vergrijzing en ontgroening, wonen, energie, bereikbaarheid.

Gemeente Bergen – Nationaal Park De Maasduinen (Terra Kremers)

Het Nationaal Park De Maasduinen werkt aan drie ambities: een sterker merk, een robuuster ecosysteem en een beter gezonde toeristische bestemming. Binnen het park werken verschillende partijen samen aan het Bioplan – het beheer-, inrichtings- en ontwikkelplan waarin kansen en doelen voor de komende jaren zijn vastgelegd. Een bijzondere uitdaging is dat het park letterlijk is ingeklemd tussen de Maas en de Duitse grens. Daarom wordt actief gezocht naar meer verbinding. Tussen natuur en omgeving, maar ook tussen organisaties en bewoners in het gebied. In het park is bovendien een koplopersgroep van generatieboeren actief: mensen die al generaties in het gebied wonen en een sterke band hebben met het landschap.

De rode draad in alle activiteiten is het thema gezondheid. Niet alleen de gezondheid van natuur en ecosysteem, maar ook die van de mensen die er wonen, werken en recreëren. Het doel is helder: een gebied creëren waar inwoners nog lang met plezier kunnen leven. Nieuw binnen de organisatie van het park is de werkgroep Gezondheid, die inspeelt op de groeiende aandacht voor de relatie tussen natuur en welzijn. Een belangrijk streven is om de opgaven van Mooi Maasvallei direct te koppelen aan de ontwikkeling van het Nationaal Park.